

„*American Sociological Review*”, volume 58, number 4, August 1993

Cercetările cuprinse în acest număr al ASR — „jurnalul oficial al Asociației American de Sociologie” se axează pe probleme de sociologie politică, politici sociale, psihosociologie, procese demografice și de sociologie organizațională.

Lawrence Bobo (University of California) și James R. Kluegel (University of Illinois) semnează studiul *Opposition to Race-Targeting: Self-Interest, Stratification Ideology, or Racial Attitudes?* (Opoziție la politicile sociale rasiale: interes personal, ideologia stratificării sau atitudini rasiale?). Deși începând cu 1940 prejudecățile tradiționale privitoare la negrii au diminuat, politicile sociale concepute pentru negrii provoacă adesea controverse și întâmpină opoziție. Autorii încearcă să explice această opoziție prin interesul personal, credințele americanilor despre stratificare și inegalitate, ca și prin atitudinile rasiale negative. Ipotezele cercetării au fost formulate în raport cu explicarea politicilor sociale și în raport cu scopul acestora din urmă (sporirea oportunităților versus egalitatea veniturilor). Folosind datele din 1990 de la „General Social Survey”, analizele au confirmat ipotezele, evidențiind influența intereselor de grup și a discriminării percepute asupra opoziției albilor față de politicile sociale rasiale.

Edward J. Lawler (University of Iowa) și Jeongkoo Yoon (University of Iowa) prezintă o cercetare de socio-psihologie, ce poate fi înscrisă în paradigma „negocierii schimbului”. Titlul ei — *Power and the Emergence of Commitment Behaviour in Negotiated Exchange* (Puterea și apariția comportamentului angajat în schimbul negociat) cere câteva precizări terminologice. „Schimbul negociat” are o valoare instrumentală, actorii intrând în negociere datorită beneficiilor anticipate. „Angajarea” este legătura, conexiunea individului într-o relație, într-un grup sau organizație. „Puterea” se referă la o capacitate structurală, fiind diferită de folosirea puterii. Autorii examinează impactul puterii asupra dezvoltării angajamentului afectiv în relații diadice, într-o rețea de schimb minimală. Conform teoriei schimbului, în negocierile repetate 1. negocierile integrative (negocierea mai multor controverse, a căror rezolvare simultană poate produce mai multe beneficii decât luate în mod individual) cresc frecvența schimbului dintre actori; 2. schimburile frecvente generează emoții pozitive; 3. emoțiile pozitive cresc probabilitatea ca actorii să formeze un angajament afectiv în relație. Când angajarea afectivă într-o relație diadică se dezvoltă, actorii tind să rămână în relație în ciuda alternativelor. Testul proiectat de cei doi cercetători susține teoria descrisă mai sus.

Cercetarea *Changes in American Marriage 1972 to 1987: Availability and Forces of Attraction by Age and Education* (Schimbări în mariajul american 1972—1987: disponibilitate și forță de atracție pe vârstă și educație) poate fi utilă deopotrivă pentru cei interesați în descrierea unui eveniment demografic american și pentru cei interesați de metodologia măsurării comportamentului marital.

Zhenchad Qian (University of Pennsylvania) și Samuel Prestone (University of Pennsylvania) descriu schimbări recente intervenite în forța de atracție a potențialilor parteneri maritali, după vârstă și educație. Folosindu-se datele unor cercetări din 1973, 1980 și 1988, analiza multivariată a arătat că declinul puternic al ratei nupțialității între 1972 și 1979 nu a fost diferențiat de vârstă sau educație pentru bărbați sau femei. Pentru perioada 1979—1987 declinul ratei nupțialității a fost mai scăzut pentru femeile tinere.

Tot un proces demografic este și subiectul cercetării *Relative Cohort Size and Fertility: The Socio-Political Context of Easterlin Effect* (Mărimea relativă a cohortelor și fertilitatea: contextul socio-politic al efectului Easterlin). În perioada postbelică evoluția fertilității a fost studiată atât de economiști, cât și de sociologi. Primii încercau explicarea ei în termeni de cerere, costuri și venituri. Astfel, schimbările fertilității reproduc schimbările veniturilor și oportunităților de muncă. Variațiile fertilității depind de costurile oportunității creșterii copiilor în condițiile creșterii continue a salariilor (William Butz, Michael Ward). Sociologii explică declinul fertilității prin procesele de secularizare a lumii, prin individualism și slăbirea instituțiilor ce reglau conceperea copiilor (John Smith). Richard Easterlin încearcă să explice fertilitatea (dar și alte comportamente precum crima, divorțul, sinuciderea, mariajul) luând în considerare veniturile familiale relativ la expectațiile sociale. Deciziile privitoare la nașteri sunt luate în urma unor calcule utilitariste ținându-se seama, în același timp, de aspirațiile produse social, în special în copilărie. Potrivit lui Easterlin, mărimea cohortelor determină atât veniturile, cât și expectațiile sociale. „Efectul Easterlin” constă în faptul că mărimea relativă a cohortelor (raportul dintre numărul de persoane cuprinse între 30 și 64 de ani și numărul persoanelor cuprinse între 15 și 29 de ani) este însoțită de variația ratei totale a fertilității (numărul total de copii născuți vii de către o femeie în timpul vieții ei dacă ar trece prin perioada ei de fertilitate potrivit ratelor fertilității ale unui an anume). Fred C. Pampel (University of Iowa) consideră că

factori sociopolitici precum structura instituțională a protecției sociale și rata participării femeilor în activitate de muncă sunt factori ce influențează mărimea relativă a cohortelor și, implicit, a fertilității.

Cel mai interesant și original studiu aparține lui Chris Girard (Florida International University) și se intitulează: *Age, Gender and Suicide: A Cross National Analysis* (Vârsta, sex și sinucidere: o analiză trans-națională). În condițiile în care studiul sinuciderii se află încă sub influența covârșitoare a abordării macrosociologice a lui E. Durkheim, teoria propusă de Chris Girard are mai multe ambiții: 1. să unească abordările sociologice și psihologice despre sinucidere; 2. plecând de la bazele microsociologice să ia în considerație influențele dezvoltări macro-economice asupra sinuciderii. O primă asumție a teoriei este că sinuciderea este un răspuns la acele evenimente ale vieții ce periclitează conceptul de „sine”. Suicidul este o eliberare dintr-un conflict în care persoanei îi este negat un aspect esențial din ceea ce ea crede că este, având în același timp o importantă funcție simbolică („identitatea amenințată este o parte a „sine”-lui, viața mea nu poate continua fără această identitate”). Apărarea „sine”-lui este susținută de „motivul consistenței „sine”-lui, de încercarea de salvare a imaginii de sine. În cadrul acestei imagini există elemente ce pot conduce la suicid mai mult decât altele. Astfel, o identitate alcătuită din componente orientate spre performanță (competențe, aptitudini, talente, realizări) va fi mai ușor afectată chiar de evenimente minore decât o identitate intrinsecă („așa sunt eu!”).

Un alt concept cheie al teoriei propuse este cel de „carieră psihologică” — o serie de imagini despre sine — prezente, trecute și viitoare — ce corespund pașilor pe o scară a succesului bazată pe „realizări” (p. 554). Carierele psihologice pot fi: ocupaționale, maritale sau parentale. Potrivit autorului, în societatea industrială în ciuda implicării crescânde a femeii în piața muncii rolurile și carierele psihologice ale femeilor sunt predominant parentale, în timp ce rolurile și carierele psihologice ale bărbaților sunt indeosebi ocupaționale (rolurile ocupaționale sunt ocupate pe bază de competiție și ierarhizate după remunerație, autoritate și prestigiu). Datorită acestei diviziuni a rolurilor și amenințărilor specifice fiecărui rol există perioade diferite de nesiguranță sporită a identității femeilor și bărbaților. Declinul instituțiilor tradiționale și dezvoltarea economică au determinat creșterea numărului de cariere psihologice orientate spre performanță. Chris Girard arată că dezvoltarea economică determină distribuția cazurilor de sinucidere pe categorii de vârstă.

Robert W. Whiter (Indiana University, Indianapolis) prezintă un studiu despre cauzele violenței din Irlanda de Nord și a reliabilității datelor publicate în ziare privitoare la numărul victimelor. Concluzia studiului este că, deși datele din ziare pot constitui măsurări valide ale violenței politice, ele nu garantează o examinare completă a dinamicii ei.

„American Sociological Review” mai conține cercetarea *After Minimalism: Transformations of State Bar Associations from Market Dependence to State Reliance, 1918 to 1950* (După minimalism: Transformarea barourilor de la dependența de piață la sprijinul de stat) realizată de Terence C. Halliday (University of Chicago), Michael J. Powell (University of Auckland), Mark W. Granfors (American Bar Foundation), cercetare de sociologia organizațiilor ce poate fi inclusă în paradigma de „ecologie a populației”.

Sumarul revistei se încheie cu studiul *Occupational power, state capacities, and the Diffusion of Licensing in the American States: 1890 to 1950* (Putere ocupațională, capacități de stat și difuziunea licențelor în statele americane: 1890–1950), studiu realizat de Xueguang Zhou (Cornell University).

29.XII.1993

Liviu Chelcea

ARTHUR B. SHOSTOK, *Sociologia aplicată și mișcarea muncitorească — avantaje reciproce* în „Journal of Applied Sociology”, vol. 9, 1992

În SUA mișcarea muncitorească și sociologia și-au împletit activitățile în așa fel încât avantajele să apară de ambele părți. Astfel, sociologilor li s-au oferit informații specifice mișcărilor sau problemelor sindicatelor, în vreme ce aceștia au oferit asistență de specialitate mișcării sociale americane și celei muncitorești internaționale.

Un număr mare de sociologi americani au elaborat o serie de lucrări în urma studiului asupra mișcării sindicale. Studiile analizează problemele legate de: liderii sindicali, crearea unui-